

Hétfői

Friss Újság

Felelős szerkesztő:
Dr. Gara Ernő

(független politikai hetilap)

Telefon: 304. Szerkesztőség
és kiadó hivatal Str. Mihai.
Viteazul (Rákóczi-u. 16. sz.)

Aki nem alkalmas, ne menjen egyetemre

Az egész országban nagy gyomlálás — Pteancu nyilatkozata.

Oradea-Mare—Nagyvárad,
Egy újságíró kérdést intézett Pteancu közoktatásügyi vezérfelügyelőhöz, hogy mi a véleménye a póterettségi vizsgálatok szomorú eredményéről, amely az erdélyi magyarságra súlyos csapást jelent. A vezérfelügyelő kijelentette, hogy a vizsgáló bizottságok munkája nem irányul a kisebbségek ellen. A bizottságok szigorúak, de igazságosak is. Meg kell nézni a regáti vizsgák eredményét, amely semmivel sem különb. Szükség van erre a rostálásra, hogy a jövőben csak olyan ifjak jussanak az egyetemre, akik szellemi nivó tekintetében erre alkalmasak. Aki pedig nem alkalmas, az keressen magának más pályát.

Pteancu kijelentését igazolni látszik az alábbi jelentés:

(Bucurest, október 1.) A kisenevi érettségik lesújtó eredménnyel véződtek. 140 növendék közül mindössze 32-en mentek keresztül a vizsgán. A közoktatásügyi minisztérium különben október 10-én teszi közzé hivatalosan az érettségi vizsgák véleges eredményét.

Iskolataska valódi bőr-szakkal 55 Leuért a Corso Bazárban. Gindl mellett.

Bécsi bőraru újdonságok érkeztek a Corso Bazárba Gindl mellett.

Diák egyenruhák, sapkák az igazgatóság által kiválasztott anyagból a megállapított olcsó árak mellett **ingylik** szabó műhelyében készen kaphatók és mérték után készülnek. Satu-Mare Deáktér városház épület.

Habsburg Ottó megkoronáztatja magát, amint erre mód nyílik.

Apponyi Albert nyilatkozata.

(Páris, október 3.) Antantkörökben nagy feltűnést keltett Apponyi Albert grófnak a Chicago Tribune számára tett nyilatkozata, amely a következőképen hangzik:

— Meggyőződése, hogy Ottó király nyomban elfoglalja a magyar trónt, amint erre mód ki-

nálkozik, mert erre jogos igénye van. Zita királyné Károly király halála után minden formalitásnak eleget tett, amikor kijelentette, hogy csak vismajor akadályozza meg Ottót a trón elfoglalásában. Amint ez a vismajor megszűnt, Ottó megfogja magát koronáztatni.

Félmilliórdos csalást kíséreltek meg a Marmorosch-banknál,

Hogyan tett egymillió papírmárkából egymillió járadékmárka. — A csekkhamisítót letartóztatták.

(Bucuresti, október 3.) A Marmorosch bank bukaresti-i központjánál tegnap vakmerő csalást akartak elkövetni egy egymillió járadék márkáról kiállított hamisított csekk benyújtásával. A csekket egy nagy nevyorki bank állította ki az egyik leghatalmasabb berlini pénzintézet javára. A csekk beváltására néhány nap előtt egy előkelő öltözött férfi jelentkezett a Marmorosch banknál. A bank azonban gyanusnak találta a csek-

ket és azonnal táviratozott Newyorkba, ahnnnan azt a választ kapta, hogy az amerikai pénzintézet a kérdéses csekket 1922-ben állította ki egymillió papírmárkáról. Miután a csekk egymillió járadék márkáról szól, nyilvánvalóan hamisítás történt, ezért a csekkhamisítót, amikor tegnap a pénz felvételére jelekezett, letartóztatták. Nevét egyelőre a nyomozás érdekében titokban tartják.

Vendéglősök a Tábornokok előtt.

Deputáció a záróra ügyében Memorandum—igérei

Tudvalevőleg néhány nap óta Szatmáron tartózkodnak Petala, Pop Danila és Gorsky tábornokok. Ezt az alkalmat a szatmári vendéglősök ipartársulata felhasználta arra, hogy a legutóbbi tizenkétórás és meghosszabbíthatatlan zárórendelet visszavonását kieszközölje.

Dr. Márkus Árpád az ipartársulat ügyésze, Horváth János, A. Andronescu, Novák István és Cosmuja János voltak a ven-

déglősök delegáltjai, akik egy átnyújtott memorandumban arra hivatkoztak, hogy Szatmár város lojális polgársága nem szolgáztatott okot kivételes intézkedésekre, amelyek különben is csak arra jők, hogy indokolatlan zaklatásoknak a melegágyai legyenek.

A tábornokok szívesen fogadták a küldöttséget és kedvező ígéretet tettek.

Az „Akt” műkereskedés volt társtulajdonosa félmilliót sikkasztott.

Körözölevél Molnár Árpád ellen

Mint az «Akt» műkereskedés vezetője került Szatmára egy Molnár Árpád nevű fiatalember, aki innen Nagyváradra ment és ott Dorotheum elnevezés alatt régiségüzletet nyitott, amelyben

bizományi eladással foglalkozott. Mint most Nagyváradról jelentik, Molnár Árpád onnan megszökött állítólag félmillió bizományi összeg elsikkasztásával. Amegszökött fiatalembert körözik.

Kötöttáruk. harisnyák

a

Glória-hoz

Ügyeljünk a Gloria jelző áblára.

Női paletták
Női kabátok
Női costümök
Női mellények
Női swetterek
Ródi garnitúrák
Sport garnitúrák
Leányka mellények
Sport sapkák
Sport schálak
stb.

Flohr harisnyák
Moustin harisnyák
Fátyol harisnyák
Selyem harisnyák
Felderols harisnyák
Kötött kezttyük
Triko kezttyük
Divat kezttyük
Karlsbadi kezttyük
Gyermet alsó trikót
Leányka ref. bugyit
Női ref. Nadrágok
stb.

**Kizárólag
elsőrangú
kivitelben**

bámulatos
választékban

Kardosnál

Miért nem tüntetett a munkásság a megyeszékhelyért?

Elmult már a cseresznyeszezon... Válaszom egy eltorzított referádára.

Lám, hogy a mi életünkben is a legnagyobb tényező a szokás. Ezzel van beburkolva minden gondolatunk s ezzel van áthidalva minden amiben élünk. Ez képezi azt a vékony pallót, amin átláboljuk feneketlen társadalmi mélységeinket.

Epen ezért mondják, hogy „a társadalom: a világ állandó csodája”.

Mindezeket abból az alkalomból idézem, hogy valaki, valami ismeretlen, de egészen csunya és rossz szívű, a „Szamos” IX. 26-iki számában úgy írja meg a megyeszékhely érdekében tartott értekezletről apostrofált megjegyzésemet, mint amit városunk érdeke ellen cselekedtem volna és pedig egy egész szótály nevében.

Akit érdekel a dolog az megfogja keresni a fentidézett számot. Ez alkalommal hadd idézzem csak röviden a recziminált kijelentést s hadd indokoljam meg és hadd magyarázzam meg ama névtelennek, hogy miért mult el a cseresznye szezon.

1787-ben, akkor, amikor a Notable-k — királyi várra — Versaillesben gyűltek „megtanácskozandó azt, hogy mikép segítsenek az országon”: kiinn az utcákon a sok gunyoló röpirat és rézharc között — így írják — kézről-kézre járt egy rajz, amelyik egy parasztot ábrázolt aki az udvara közepén állva össze-hívja a baromfiakat és így szól hozzájuk:

„Kedves állatok, összegyűjtöttelek benneteket, hogy adjatok tanácsot abban, micsoda mártással készítelek el titeket?” Egy kakas közbeszól: „mi nem óhajtuk, hogy megegyél bennünket” — mivel az elnökölő parasz leinti azzal, hogy

„Őn elter a tárgytól”...

Agyanez történi ma 1925-ben mi velünk is. Nagy és tekintélyes politikai pártok szava, véleménye; tömege országrészek jaja, akarata, érdeke — mind-mind üres szöcsapálás, mert a nép ma nem azért van az országban, hogy véleményt mondjon másról mint csak arról, hogy micsoda mártással készítsék el őt.

1787 óta semmi sem változott. Az erkölcsi testületek döntése szerint megjelentek a gazdánál a kiküldöttek s hallhatták saját erkölcsös füleikkel, hogy „önök eltertek a tárgytól.”

De dacára annak, hogy 138 év mult el Versailles óta ime ama bizonyos névtelen még sem akarta a fennevezett értekezleten, hogy Halmiban és itt az állomáson 15—20 ezer ember jelenjen meg. Ki hogy tüntessen és az tüntetés legyen legalább is annyi, mint annak a kakasnak a kukorikolása, aki nyíltan megmondta, hogy nem akarja, hogy megegyék.

Nem! Ha csorbát ejtett volna az erkölcsi testületek tekintélyén

s aztán meg erőlyes fellépésre, nagy tüntetésre — ő úgy gondolta, hogy a munkásságot kell felhasználni.

Hát bizonyos ha arra kerül a sor s ha megvolnának rea a körülmények, a munkásság ki is „tüntetne” volna magának a székhelyet. Így azonban miért?

Hiszen őn s az erkölcsi testületek s hatóságok, semmiben sem jobbakk annál a parasztgazdánál, aki önnökkel úgy elbánt. Önök ép úgy bánnak el vizont a munkássággal. Mert: sem őn, sem az erkölcsi testületek, sem a hatóságok — teljes tisztelet a gyér kivételnek — nem igen törődnek mások a munkássággal, hacsak a saját érdekük nem kívánja.

Hogy hol dolgozik, hol él és mint tengeti legübbbször idegenben életét? Hogy a munkás törvényben szabta jogait sem gyakorolhatja, hogy elvették egyetlen gyülekezési helyét, hogy a munkásságot akkor fogják el, amikor akarják s akkor s annyi időre zárják el, amennyire tetszik, ugye őn és önök ezzel — ujra tisztelet a kivételnek — nem törődnek.

Sok munkást lefogtak és megkínóztak már a Reinitz eset óta — legübbbször ok nélkül — s őn nem irt róluk annyit, mint Reinitzről, aki bár 6 embert megölt, de akinek azért a dörtönben is párnás ágy dukál. S nem is fog őn irti, mert önnek nincsenek „Emberi” céljai s most is csak az volt, hogy a polgári mentalitást izgassa az elnyomott munkásság ellen, amelyiknek pedig őn úgy vallotta annak idején, hogy boldog, hogy szolgálhatja.

Dehát ime a Szokás! A szokás, hogy ankétezni járunk akkor, amikor má a cselekedetről teljesen lekéstünk; a szokás, hogy célranemvezető dopingolásokat kövessünk el egymáson; a szokás, hogy mindig megjelenjünk akár hi akár nem a gazda, hogy ha egyebet nem de nézzünk utána, hogy tisztá-e a talpa de azért bizonyos, hogy alkalmat adjunk neki, hogy ő is „térjen el a tárgytól”; a szokás, hogy a többi s ép oly nagy söt nagyobb bajainak, mint ez, ne lássuk, de takargassuk ezzel; a szokás, hogy amit csinálunk, annak sincs semmi éle, semmi akarat karaktere; a szokás, hogy legfeljebb mással kapargassuk ki mindennapi gesztenyepürrünket; a szokás, hogy mi is mint gazdánk, lefelé állandóan térjünk el a tárgytól; a szokás, hogy a gyilkosról könyvet írjunk, de arról akinek mindenünket köszönhetjük, azt, mint a jól húzó lovat mindig üssük s hajtsuk s végül az őn külön szokása, ami ugyanaz mint az előbbi, de az őn külön specialitása, hogy mindig az erőtlennek tímad alatomosan (most a munkásságnak), igen ez illetve ezek a szokások. azok!

Amikben beleburkolnak önök minden társadalmi mélységet s bajt, s amik az őn kurtá írásában mind benne voltak.

En külön elhiszem, hogy szokás volt, hogy veszedelem idején a társadalom minden rétege együtt legyen, hadd lássa a gazda, hogy mi jobban vagyunk. Igen, régen, dehát ezek után újra kérdem: Miért?

A látszatért. Azért a munkásság egy lépést tehet — nézetem szerint, mert a látszatok teszik ma is, hogy ez a társadalom a világ csodája!

Dehát, névtelen, rosszindulatú és ismeretlen ember! Ezek után ugye szó nélkül még sem hagyhattam el a felszólítást, bár — kijelentem, hogy — nem meghevására, nem megbizásból, hanem a magam nevében — vélellenül és szokásból jelentem meg ott.

Nem hagyhattam szó nélkül, mert minden eszembejött akkor és ott, amit ma a néppel s főleg a munkássággal elkövetnek s nem, mert hiszem, hogy ha más elvárátom lett volna ott — jelen körülmények között sem mondhatott volna mást.

Es. nem még a következőkért sem. Mert, ha megmondták volna ott a küldöttségben, hogy a munkásság nevében is ott van valaki, aki a megyei székhelyt akarja — hát akkor... (na, ezt nem irtom ki!) és mert a munkásságnak tényleg nincs semmi kedve a polgári elemekkel együtt tüntetni, mert... (ezt sem irtom ki), hanem kiromi ezt, hogy nem: mert a vármegye székhelyéhez ma a munkásságnak semmi köze nincsen, mert ez ma: nem az ő játéka.

Az idő, az a cseresznye szezon... az már elmult.

Papp Aurél.

Hatósági ellenállás egy házépitésnek

Miért nem épülhet fel a leégett Ösztreicher ház? Háztulajdonosok és lakók memorandum a lakóházakból való tömeges üzletépítések miatt. Adalékok a lakásmizériához

Talán sehol sem tudnak olyan nehezen produktivitasba vergődni a háború utáni kábitásból, mint épen nálunk, ahol a termelés és fogyasztás sehogysem bír kiegyensúlyozódni, ahol talán rekordot értünk el a rossz telefon, rossz vasut és hanyatló ipar tekintetében, ahol az egész országban ritka fehér holló egy ujjonnan épült ház akkor, amikor például a szomszédos Csehszlovákiában az új városok épülnek. Még ebben az inproductív atmoszférában is megdöbbsz az az eset, ami alább következik.

A Deák-téren esztendők óta étkelenkedik egy leégett és építelen maradt emeletes épület, Ösztreicher Tóbiás üveggyáros háza. Már több ízben szóva tettük azt, hogy a városnak kényszeríteni kellene a háztulajdonost a leégett épület újjáépítésére, részben etikai, részben lakásmizériai okokból és most ahelyett, hogy ez megtörtént volna, arról kell beszámolni, hogy a hatóságok akadályt görditenek a ház felépítése elé akkor, amikor a tulajdonos erre végre saját jószántából elhatározta magát. A dolog így történt: Ösztreicher Tóbiás bejelentette a városi tanácsnak, hogy építkezni akar, a leégett házat egy millió kétszáz ezer lejért felépíti, a törvény értelmében azt kéri, hogy minősítsék az épületét új épületnek és mentessék a rekvirálás alól. A törvény elrendeli ugyanis, hogy ilyen esetekben, ha a renoválás az épület értékének nyolcvan százalékába kerül — amely adott esetben fennáll — renovált ház új háznak minősítendő.

A tanács fölterjesztette a kérelmet a prefektúrához, ahol azt követelték, hogy Ösztreicher jelentse be azoknak a lakóknak a címét, akikkel tárgyal az új lakásokat illetőleg, mert ezeknek a régi lakásai lerekvirálándók. Tekintettel arra, hogy senki sem hajlandó a lakását lerekviráltatni

ezt a föltételt a háztulajdonos nem teljesítheti és így nem kapja meg a kedvezményt — elmarad a házépités.

Ezzel az esettel kapcsolatban egy másik érdekes történetről is hirt adunk a lakásügyeket illetőleg. A háztulajdonosok és lakók szövetségei együttes memorandumot adtak be a városi tanácshoz, amelyben tiltakoznak a lakásoknak tömegesen üzletelvisékké való átalakításai ellen.

Az utóbbi időben feltűnően sok ilyen üzlethelyiség épül és ez csökkenti az amugy is szűkre szabott lakáskontingenst. A szövetségek a rekvirálásnak ellenszégüléssel és más erőlyes retorziókkal fenyegetőznek.

Harisnyák és zoknikban

legnagyobb választék

ICZKOVITS

TESTVÉREK NÉL

Piața Brătianu (Deák-tér)

Ing-zefir occasio Friedmann Testvéreknel.

Alkalmi és ajándék tárgyak legolcsóiban

Imperial

áruházban Calea Traian 2 szerezhető be

Birák háromnapos böjtje az ítélet előtt

A Reinitz ügy kapcsán egy momentum a Thóra-bíráskodásból.
A Reinitz ügy és a jogrend. Miért érdemelte meg Reinitz a sóbányamunkát?

Négyesztendő világháborúban életréval, becsülettel, produktív fiatalok milliószámra pusztultak — forradalmak katalizmájában ártatlanok kiontott vére gözölgött — a békeidők felszínes csendjében is irtózatosan pusztít a halál: bűn betegség, nyomor, hullahegyeket halmoz ártatlan emberekből és az emberi sorsnak eme szörnyű adottságában védelmi frontot kellett felvennünk egy ember mellett, aki mindenképpen parazitája volt a társadalmunknak, aki proaktív munka helyett a kollektív érdekek ellenére csalt, lopott, pénzt hamisított denunciót — a nemtelen cselekedetek leg-szélesebb skáláján hajózott.

És mégis úgy kellett tennünk, ahogy cselekedtünk, mert az igazi nagy bűnt, amelyért halál-büntetés jár isteni és emberi törvények szerint, csak feltételezni, sejtetni lehetett, bebizonyítani soha egy percre sem. És ami különösen kirovokálta a védelmi akciót, az a körülmény volt, hogy a nyomozás során kétségnélkül feltételezett bon. beigazolására nem voltak válogatások a bizonyítási anyagnak a megszerzése körül, könnyű lelkiismerettel és a jogtiszteltet felfüggesztésével, kalapácsolnak bizonyítékokkal valószínű és valószínűtlen gyanumomentumokat. Nem lehet azzal érvelni, ahogy egyesek a védelmi frontot támadták, hogy hiszen Reinitz Jakab nem vihett magával közjegyzőt a gyilkossághoz, nem lehet a kétséget ilyen rabulisztikával ledorongolni, mert igenis égne mered a kérdés: hogyan lehet, hogy hatrendbeli rablőgyilkosság nyomán olyan ugarra került a nyomozás, amelyen egy csipetnyi bizonyíték sem maradt. És égne mered a kérdés: szabad volt-e ilyen formán Reinitzot gyilkosságban bűnösnek kimondani? Nem Reinitz Jakabot védjük: a csalót, a tolvajt, a pénzhamisítót, a denunciant, a parazítát, — a törvényt védjük, a jogrendet védjük, amelynek alapvető principiuma inkább meneküljön száz bűnös, mint egy ártatlant elhárítanak. — Nem azt akartuk, hogy Reinitz Jakab visszakérüljön a szabad emberi társadalomba, azt akartuk, hogy a törvény nevében csak száz százalékos igazságot mondjon ki a bíróság.

Reinitz Jakab sóbányába kerül, kényszermunkába — semmi kifogásunk ez ellen. Ezt a sorsot élete során véghezvitte cselekedeteivel tulontul meg is érdemelte. De vajon nem lehetett volna a bíróságnak más utakon megtalálni ezt a konkluziót? Hiszen Reinitz már a vizsgálati fogsága alatt is, annyi bűnt mágára vállalt, hogy egy kis szigorú minősítéssel sok-sok esztendőre el lehetett

volng küldeni Targu-Ocnára Reinitz negyvenhat éves, gyenge szervezettel beteges ember, tíz esztendő alig bírhatott volna ki — és ezzel meg lett volna oldva a Reinitz probléma köz-megnyugvásra. A bíróság a jogrend iránt való alázatos tiszteletre hivatkozva bevallotta volna, hogy bár minden valószínűség szerint gyilkolt Reinitz Jakab, de mert ezt bebizonyítani nem lehet, a talán egy, két percentes kétség előtt megtorpan és Reinitz Jakabot egyébb bűncselekedeteit a legszigorúbb mértékkel mért sok esztendő kényszermunkára ítéli.

Am a bíróság nem torpant meg Reinitz felett a gyilkosságért ítéletet mondott... Talán ha a halálbüntetés érvénybe volna, a bíróság is keresett volna valami kivezető utat, nehezebb lett volna a feladat és Reinitz Jakab egyébb bűnei miatt került volna a sóbányába.

Mert a halál büntetés olyan súlyos fetakompli, amely előtt meg kell torpannia annak is, aki bírói székben osztja az igazságot. A fegyházbüntetés esetleg jóvá-

tehető, de halott embert nem lehet az életbe visszahívni. Egy talmud-tudóssal beszélgettem, aki nagyon érdekes részleteket mondott el arról, ahogyan a régi zsidó törvények szerint a halálbüntetéseket hozták.

A Thóra törvényei szerint halálbüntetést csak a nagy Szinhedrian hozhatott, amelynek hetvenkét tagja volt. A halálbüntetés kimondásához ennek a nagy gyűlekezethez kétharmadrészi szavazata volt szükséges.

Ezután is igen erős meggondolási aktusok következtek: az igennel szavazóknak három napig böjtölni kellett és a háromnapos böjt után ismét megerősíteni a halálós ítéletet. Ebben az esetben lett az jogerős, de még mindig maradt egy lehetőség: amikor az ítéletet a vesztőhelyre vitték, trombita szóval és dobpergéssel hívták egybe a közönséget, kihirdették a halálós ítéletet és megkérdezték: ki tud a halálraítéltnél valamit olyan jócselekedetéről, amely megmenthetné őt az ítélet végrehajtásától? Ha valaki akadt, aki bizonyítani tudta, hogy a halálra ítélt életében jót cseleke-

dett, nem hajtották végre a halálós ítéletet.

Ime: vérbeborult agyvelővel, megbombolt idegrendszerrel gonosz indulattal bűnözni könnyű, de nehéz büntetni — tisztánlátó józansággal fegyelmeztet idegrendszerrel és jószándékkal... különösen nehéz akkor, ha a bűn elkövetéséhez még kétség is fér és hacsak egy keskeny hasadék is, de átszűrődik a vád fallankán az ártatlanság lehetősége. Ha sóbánya helyett akasztófa járt volna, a Reinitz ítélet talán felmentő lett volna... Hogy Reinitz Jakab abban az esetben sem kerülhetett volna esztendőig szabadlábra az is bizonyos... És az is bizonyos, hogy Reinitz az az ember, aki egy kis „kényszermunkát” már akkor is megérdemelt, amikor azokat az embereket akiket rituális külseje megtevesztett, demunciólással börtönbe juttatja... Ez az „agent provokatori” működése áll talán a legközelebbi rokonsághoz a be nem bizonyított gyilkosságaival. Nem Reinitz tehát, hanem a jogrend az, amit az ügy kapcsán féltettünk... A jogrendnek azt a principiumát, hogy inkább meneküljön száz bűnös mint egy emberre bizonyítékok mellett ráolvassák a gyilkosságot... (g. e.)

Friedmann Sándor feleségét is letartóztatták

A „huszárfőhadnagy ur” kétmillió sikkasztása. Miért tartóztatták le Fridmannét Beregszászon?

A háború utáni káoszban egy újabb figurája jelent meg a bűnügyi krónikák könyvében: a budapesti rendőrség, mint a sajtó hírl adta letartóztatta Friedmann Sándor szállítót a Gerő és Friedmann cég egyik belfagját. Friedmann mindenki ismerte Szatmáron, itt lakott néhány esztendőig a cég itteni fiók üzletét vezette. A háború utáni első esztendőben nagyon szépen fellendült a Gerő és Friedmann cég és Friedmann Sándor vagyonos ember hírében állott kereskedői körökben.

A vagyonhoz rang is kell — gondolta Friedmann Sándor és eleinte óvatosan később egyre bátrabban kezdte hangoztatni, hogy tartalékos huszárfőhadnagy volt és bemutatkozásánál sohasem mulasztotta el erre a fényes multra hivatkozni.

— Friedmann Sándor tartalékos huszárfőhadnagy vagyok! — így mutatkozott be Friedmann és az emberek szeliden mosolyogtak — azok is, akik tudták, hogy számvivő őrmester volt a huszároknál, azok is akik nem tudták, mert fölöslegesen tartották a dicső multra való szívós hivatkozást.

A „huszárfőhadnagy” Friedmannról egyszerre csak furcsa hírek kezdtek keringeni. Még

tavaly förtént: azt beszélték, hogy nagyobb sikkasztások miatt került bajba. A dolog akkor elismült, a családja és az üzlettársai kirántották a bajból.

Friedmann Váradra került az ottani fiók élére. Váradon a gyengülő szállítóüzletet egy „Fulgerul” nevű vámolási irodával bővítette ki és magához vette társnak Dr. Tibyll Livius nagyváradi ügyvédet. Azóta egy esztendő sem telt el és egyszer csak híre érkezett, hogy Friedmann Sándor nagyobb adóssággal hátrahagyásával megszökött Váradról. Aztán újabb hírek érkeztek: Friedmann az üzletfelektől nagyobb összegeket sikkasztott — végre tisztázódott a kép: Friedmann csaknem két millió lejt sikkasztott az üzlettársától és különböző üzletfeleitől. A sikkasztót, mint ismeretes, Budapestben letartóztatták és átkísérik Nagyváradra.

Most újabb fordulat történt ez ügyben: Dr. Tibyll ügyvéd Beregszászra utazott és ott elfogatási parancsot mutatott fel, amelynek alapján

a beregszászi rendőrség letartóztatta Friedmann Sándor feleségét, aki férje szökése után a szüleihez utazott.

Az elfogatási parancsot azon az alapon adta ki Friedmanné ellen a nagyváradi ügyész, mert bizonyítások merültek fel abban az irányban, hogy az el-sikkasztott pénzből az asszony csaknem egy millió lejt vitt haza azoknak az öregeknek rendelkezésére, amelyekkel Friedmann az apósának és a hozzátartozóinak tartozott a tavalyi sikkasztási ügyének rendezéséből kifolyólag. Friedmannét Nagyváradra viszik.

A „huszárfőhadnagy” ur áldozatai között Szatmáron is jónéhány cég szerepel jelentős veszteségekkel.

Ajándéktárgyak
piperecikkek, gyermekjátékok, utazási felszerelések, női ridikülök, harisnyák, harisnyatartók. Nadrágtartók, so-lingeni zsebkések, borotvák stb. stb., itt fel nem sorolható cikkek, legolcsóbb beszerzési forrása a szolid szabott árakról híres CORSO BAZAR, Gindl cukrászda mellett.

Egy tükör ráma és egy mozi-gép olcsón eladó Bul. Unirei (Honvéd u.) 4.

Atmeneti felöltők, gummi és fregoli kabátok

férfi fiú és gyermek ruhák érkeztek

Elsőrendű mérték-
utáni szabóság.

Szánló és Komlós utódánál, Schäff Dezsőnél

Satu-Mare, a szípházal szemben.

HIREK

Az új Moravetz Album a legszebb ajándék. Az idei karácsonyra a Moravetz Album harmadik kötete jelenik meg. — 18 egész új dal, tánc és magyar nótá sláger, azonkívül Bartók: Este a székelyeknél, Puccini: Tosca, Liszt: Rhapsodia, Rubinstein: Azra stb. stb. összesen 35 mű, melyek egyenként véve 1250 leibe kerülne, van az új Moravetz Albumban felyvé, Ezen új albumnak nem szabad hiányozni egyetlen művelt család zongorájáról sem ára 180 Lei. Az első kötet hegedű kiadás (Klarinéton és mandolinon is játszható 120 Lei, cimbalomra 110 Lei. Kapható minden könyvkereskedésben vagy a Moravetz zeneműkiadónál Timisoarán.

Románnyelvű szatmári almanach. A Davidescu és Constantinescu kollégáink a Satu-Mare lapársunk szerkesztői *Almanachot* adnak ki az 1926-ik évre. A bizonyára nagyon kapós könyvet, amely feljeli a város irodalmi, művészeti, kereskedelmi és ipari életét, mint kitűnő kiadatási organumot a kereskedők, iparosok figyelmébe ajánljuk.

Gesztenye-deszertek, torták és sütemények, csokoládé bonbonok, desszertek, teasütemény különlegességek GINDLÉNÉL.

Meghosszabbítják a választók összeírását. (Bucurestiből jelentik:) Miután a községi választási listák összeállítása a rendelkezésre álló rövid idő miatt csak részben volt lezárva, valószínűnek tartják, hogy a belügyminiszter meghosszabbítja az összeírás terminusát.

A tisztviselők fizetés emelése. Bucurestiből jelentik: A tisztviselők fizetésének rendezésével sokat foglalkozik a kormány. A legújabb hírek szerint ezt a kérdést úgy oldják meg, hogy január elsején a tisztviselők jelenlegi fizetésük harminc százalékat kapják meg mint fizetésemelést.

Utlevel

vizumokat sora gyorsan és pontosan, **utlevél: vasárnap, szerdán és pénteken.**

Tevjovits Sätmar

Piața Brătianu, Dacia udvar.

Elegáns

uri fehérnemű

Iczkovits Testvérek

(P. Brătianu (Deák-tér))

Valódi bérebeli világírt
Hardthmuth leher
fayenc és porcellán kályhák
és handallók,
fürdőszoba és konyha csempe
valamint (csempevel kiskott) ASZIAL
SPARHELTEK érkeztek. Szívesen
szolgálok díjmentes kötségtétellel!
Fekete Vasudvar
Piața Brătianu 8. Telefon 172.

A Viktoria kávéház szép és tágas helyiségeiben töltheti legkellemesebben estéit. Kitűnő fajborok Első-rangu cigányzene.

Superieure

harisnya

valódi angol selyemfőnából készítve, használatban a legtartósabb. Mosás után is megtartja eredeti selyemfőnyét.

Az összes divatszínekben!!

Egyedüli lerakat!!

Dr. Feldner és Társánál!

Tisztelettel értesitem a mélyentisztelt úri vevőimet, hogy az őszi és téli

angol áruim

megérkeztek

Valamint a legújabb angol és francia divatlapok is.

Műhelyemben négy speciális munkás vezetése mellett elsőrangú munkaerőkkel dolgoztatok snikerboker és bredges specialis nadrágszabóság

Lovász, P. Brătianu Z. Deák-tér

Az összes raktáron levő nyári divatcikket feltűnő olcsó áron árusítja

FISCHER ANTAL

selyem és divatruház BRĂTIANU 14

Az Elite kávéház minden éjjel reggelig nyitva! Szolid árak! Pontos kiszolgálás! Kitűnő ételek és italok! Elsőrangú cigányzene. Kérjük a n. é. közönség szíves pártfogását. Hicsár Endre és Tea.

Tartós és elegáns cipőket Egri készít Satu-Mare, Várdomb u. 19.

Értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy

Uri szahóságomat

Str. Col. Constantinidi (Pázt u.) 65. szám alól Bul. Reg. Ferdinand (vált Árpád u.) 51 sz. alá helyeztem át.

Szíves pártfogást kér

Papp István

Gyapjú fonalak

nagyban és kicsinyben, selymek, női és gyermek kötött divat mellények, sálak legutányosabban beszerezhetők

Farkasné kézimunka üzletében **Kazinczi-u. Zárdával szemben.** Fehérnemű endlízést vállalunk.

Iskola cipők

legdusabb választékban

Vajda

cipőáruházában Püspöki-áruház.

Férfi-, női-, gyermekcipők izléses finom kivételben!! Olcsó árak!

Első és másodrendű

tengeri

mindenkor a legutányosabban kapható: **Hj. Freund Sámuel és Fia Részvénytársaságnál.**

F. L. Popper világ-hírű

TRETORU Helsinbergs svéd gyártmányu HÓ-CIPŐK legjobbak a világon. Ugyiszintén a legjobb gyártmányu BELFÖLDI CIPŐK nagyválasztékban egyedüli árusításra érkeztek

Grünfeld Testvérek cipőáruházban. Strada Stefan Stefan cel Mare 4. Telef. 275.

Egy waggon pragai szőnyeg

108 darab gyönyörű bucovinai szőnyeg, remek angol szövetek, angol cseh ke-lengyék, szinpom-pás pongyola flanelek gobelin butorszövetek érkeztek

ROSENFELD :: MIKSA ::

textilnagyáruházába Legjobb árak! Legnagyobb választék! Legolcsóbb árak!

VIZUMOKAT

szerez gyorsan, pontosan és legolcsóbb áron. Futár minden nap!

Berger & Katz

utlevél vizumoztatási irod. Str. Horia (Károlyi-köz 2.

Gyönyörű szép csillárok érkeztek

TOKODY-HOZ

Urania alatt.

A lei iavulasa folvtán módomban áll a nyári árukat gyári áron alul árusítani. — Grenadinok minden színben 120 cm. széles 100 Leiért.

Batiztok 33 lejért nagy választékban!!

ALEXA KLEIN ELEK

Városi bérpalota.

Nyomott a „Globus” Könyvnyomda gyorsajtóján, Satu-Mare, Str. Cuza Vodă No. 1. — Cenzurat. — Tip. No 2.